

שבת פרשת שמיני
פרשת החודש
 כ"ז אדר ב' תשפ"ד
 גיליון מס' 95
 מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

מעלות
מרוח ישיבת מעלות
לשולחן השבת
עלון שבועי לבוגרי הישיבה

ראש הישיבה

את שרה, לא מצא מקום לקבורה עד שקנה בארבע מאות שקל כסף, ואחר כך קפצה עליו זקנה. ומה אם אברהם הצדיק כך, שאר בני אדם על אחת כמה וכמה".

"ויהי ביום השמיני", חז"ל דורשים "אין ויהי אלא לשון צער". שם הפרשה מזכיר לנו את מה שהיה לנו בשמיני עצרת. על כך אומר לנו המדרש "לשחוק אמרתי מהולל, אמרתי להוללים אל תהולו". חז"ל דורשים זאת מלשון מחולות "ולחוללים אל תחולו" - כשרוקדים צריך לזכור ש"השמחה אינה ממתנת לאדם בעולם הזה". זאת אומרת שיש תנועה בעולם בין שמחה לצער ובין צער לשמחה, ולא כל מי ששמח היום שמח למחר, ולא כל מי שמצו היום מצו למחר.

זה לא אומר שלא צריך לשמוח, אלא שהשמחה לא צריכה להיות בנויה על זה שאנחנו לא יודעים שיש גם מציאות אחרת. הידיעה הזו חשובה וזו המציאות שהקב"ה ברא לנו בעולמו.

היו ששאלו, מה נעשה בשמחת תורה בשנה הבאה, האם נשמח בשמחתה של תורה שנה לאחר האסון הגדול? והתשובה היא שבוודאי נשמח בשמחה גדולה, מתוך ידיעה ש"השמחה אינה ממתנת" ועלינו לעבוד קשה בשביל להגיע לשמחה שלימה.

מתוך החיזוק היומי שהועבר ביום ראשון השבוע
 השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

מתוך החיזוק היומי על פי פרשת השבוע

אומרת הגמרא (מגילה י' ע"ב): "אמר רבי לוי ואיתימא רבי יונתן: דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה: כל מקום שנאמר 'ויהי' אינו אלא לשון צער".

מדרש תנחומא על תחילת הפרשה עוסק ביחס בין שמחה לצער: "ויהי ביום השמיני וגו'". זהו שאמר הכתוב: 'אמרתי להוללים אל תהולו וגו' (תהלים עה ה), מהו 'אמרתי להוללים אל תהולו', למי שהוא מזמר במחולת מחנים, וכן הוא אומר 'לחול במחולות' (שופטים כ"א, כ"א). שאין השמחה ממתנת לאדם - אמרתי להוללים אל תהולו, למה?

לא מי ששמח היום שמח למחר, ולא מי שמצו היום מצו למחר, **שאינו שמחה ממתנת לאדם**. וכן הוא אומר 'לשחוק אמרתי מהולל וגו' (קהלת ב', ב'). רצונך לידע, שהרי שמחתו של הקדוש ברוך הוא לא המתינה, אימתי כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו היתה שמחה גדולה לפניו, שנאמר 'ישמח ה' במעשיו' (תהלים ק"ד, ל"א), ואומר: 'ורא א-להים את כל אשר עשה והנה טוב מאד'. כביכול לא המתין בשמחתו ואמר לא בראתי את הכל אלא בשביל האדם, ועכשיו הוא מת, מה הנאה יש לי? ומה אם הקדוש ברוך הוא לא המתין, בני אדם על אחת כמה וכמה, לכך נאמר 'אמרתי להוללים אל תהולו'. אברהם כמה שמח, נתברך בעולם, ונתגדל והרג כמה מלכים, והקנה להקב"ה שמים וארץ, ונתן לו הקדוש ברוך הוא בן למאה שנה, ומל אותו, וגידלו, ולסוף נאמר לו 'קח נא את בנך את יחידך וגו' והעלהו שם לעולה' (בראשית כ"ב, ב'), ועשה מהלך שלשה ימים, שנאמר 'ביום השלישי וגו', חזר מהר המוריה וקבר

פרויד אמר שלמד שני דברים מאבותיו היהודים, אחד מהם הוא היכולת להשתחרר מדעה קדומה.

ולכאורה התורה אומרת בדיק להיפך; לשמור את המסורת ככל שאפשר. אלא שבמבט שני ניתן לראות שיש המון מחלוקות בכל דף גמרא, והמשמעות של זה היא שאפשר לדון, לדבר, להוכיח וללמוד.

דבר מעניין בהקשר זה הוא סימן הטהרה של העלאת גרה. מה משמעות העלאת הגרה? דבר שכבר אכלת אותו וספגת ממנו, להעלות אותו מחדש לבחון ולראות מה עוד ניתן להבין ולקבל ממנו - זה סימן טהרה. נלמד מכך על החשיבות ליטול עצה, להקשיב לסביבה, לתת מקום ולברר. שנזכה בעזרת ה' להקשבה גדולה ולאחדות.

מתוך החיזוק היומי שהועבר ביום שלישי השבוע
 השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

פינת הילדים

חשיבות חיפוש כפרסה וברשי"

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חוצים כחצוץ הכא...

3. באיזה אופן לימד משה רבנו את עם ישראל איזו חיה מותר ואיזו אסור לאכול?

2. מצאו פעמיים שמזכרת בפרשתנו הבדלה בין הטהור לטמא?

1. על מה קיבל אהרן שכר?

"ישנם שני אופני וסדרי עבודה - עבודה בצמצום ובמדידה והגבלה דקדושה, ועבודה שלמעלה ממדידה והגבלה ויש בזה מה שאין בזה: העבודה במדידה והגבלה היא בערך לדרגת האדם, שיעשה כלי לקלוט אלקות בפנימיות מציאות והעבודה שלמעלה ממדידה והגבלה - "בכל מאדך", היא כלי לקבל אלקות שלמעלה מהגבלת האדם"

לאחר מות שני בני אהרן, משה דואג להוצאתם מהמקדש ומצוה את אהרן ושני בניו הנוותרים (ויקרא י', ה'-ז): "...וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֵם בְּכַתְּנֹתָם אֶל מַחוּץ לַמִּזְבֵּחַ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְלֵאלֶעָזָר וְלֵאֵיתָמָר בְּנֵי וְרָאשֵׁיכֶם אֶל תִּפְרְעוּ וּבַגְּדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ וְלֹא תִמְתּוּ וְעַל כָּל הַעֲדָה יִקְצַף וְאַחֲרֵיכֶם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'. וּמִפְתָּח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תָצְאוּ פֶן תִּמְתּוּ: כִּי שָׁמֹן מִשְׁחַת ה' עֲלֵיכֶם וַיַּעַשׂוּ כַּדָּבָר מִשֶּׁה."

דבר זה נאמר גם בפרשת אמור (ויקרא כ"א, י' - י"ב): "וַהֲפָהוּ הַגְּדוּל מֵאֲחִיו אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ שָׁמֹן הַמִּשְׁחָה וּמֵאֵל אֶת יָדוֹ לְלַבֵּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֵאשׁוֹ לֹא יִפְרַע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם. וְעַל כָּל נִפְשַׁת מִת לֹא יָבֵא לְאֲבִיו וְלֵאמֹו לֹא יִטְמָא. וַיִּמֹן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יַחְלֵל אֶת מִקְדָּשׁ אֱלֹהֵיו כִּי נִזָּר שָׁמֹן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיו עֲלָיו אָנִי ה'."

המשנה במסכת סנהדרין מביאה מחלוקת על איסור כהן גדול לצאת מן המקדש: "מת לו מת אינו יוצא אחר המטה, אלא הן נכסין והוא נגלה הן נגליו והוא נכסה, ויוצא עמהן עד פתח שער העיר, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אינו יוצא מן המקדש משום שנאמר (ויקרא כ"א, י"ב) 'ומן המקדש לא יצא'." ועל כך אומרת הגמרא:

"שפיר קאמר ר' יהודה! אמר לך רבי מאיר: אי הכי לביתו נמי לא? אלא הכי קאמר: 'מן המקדש לא יצא' - מקדושתו לא יצא."

רש"י על התורה מלמדנו שהפסוק 'ומן המקדש לא יצא', אינו פסוק העומד בפני עצמו הקובע שיש איסור מוחלט על הכהן הגדול שלא יצא מהמקדש כל הימים, ויש לו להישאר לעולם במקדש, בדבקות לפני ה'. וקא משמע לן שאין זו כוונת הפסוק, אלא המדובר בפסוק זה הוא המשך ישיר לפסוק הקודם. דוקא כשמתו קרוביו והוא אונן, בזה קבעה תורה שלא יצא מהמקדש.

חילול ה' או קידוש ה' / הרב תמיר כהן

ברקע לאירועי היום השמיני עומד חטא העגל כצל שמעיב על השמחה ומלווה אותה במתח נוראי, האם אכן יחפוץ ה' במעשה ידיהם של ישראל ויכופר להם אותו עוון? כך יש לבאר את הבאת עגל החטאת עבור אהרן ועגל לעולה לישראל. בשום מקום אחר לא מצאנו עגל לקורבן, מלבד ביום השמיני. וכנראה שהוא משום: "אין קטגור נעשה סגור", אך כאן מביאים דווקא עגל לכפר על חטא העגל.

רש"י על הפסוק (שמות כ"ד, י"ג-יא): "וְאֶל אֶצִּילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ" מחבר בין נדב ואביהוא לזקני ישראל:

"ואל אצילי - הם נדב ואביהוא והזקנים. ויחזו את האלקים - היו מסתכלין בו בלב גס מתוך אכילה ושתייה, כך מדרש תנחומא."

חטאו נדב ואביהוא והזקנים בקרבה יתרה לה'. ועדיין לא התברר הדבר, עד שנדב ואביהוא פרצו את הגבולות ובשל אותה קרבה יתרה שהפריזו בה, הרסו אל הקודש ומתו. ואילו אצל הזקנים, קרתה תופעה הפוכה: בשל אותה קרבה יתרה הגיעו לכלל מיאוס, החלו להתאונן רע באוזני ה', ואחריהם חזרה החזיק האספסוף והתאוה תאוה. והטעם לכך: "יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם" (במדבר י"א, כ'). אכילה לפני ה' בלב גס, סופה שתביא להתאוננות והתאוות לאכילת בשר, מתוך מאיסת רוח ה'. בחטא העגל, בקשו ישראל "נעבד מוחש" (כזרי א', צ"ז), והורידו את עבודת ה' לרמתם הם, וגם שם חטאו באכילה (שמות ל"ב, ו'): "וַיִּשְׁפְּימוּ מִמִּקְרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׁוּ שְׁלָמִים וַיִּשָּׁב הַעֶם לְאָכַל וְשִׁתּוֹ וַיִּקְמוּ לְצַחֵק". בחטא זה לא עמד אהרן בפרץ, והוא זה שקרא: "חג לה' מִקְרָה". אמנם כוונתו היתה לשם שמים, ובכל זאת (שמות ל"ב, ו'): "הַנּוֹתְרִים - מִן הַמִּיתָה. מִלִּמַּד שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם נִקְנָסָה מִיתָה עַל עוֹן הָעֵגֶל, הוּא שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ט', כ'): וְבֵאֵרֹן הַתֵּאֲנַף ה' מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ, וְאֵין הַשְׁמָדָה אֵלָּא כְּלוּי בְּנִים."

בשעה כזאת, רגישותו וענוותנותו של אהרן לא נותנת לו לאכול מן החטאת. ודאי לא היה ממרה ישירות את פיו של משה, אך כיוון

כלומר, סתם בימות השנה הרגילים פשיטא שהכהן הגדול יוצא לאן שרוצה, אך רק בשעה שמת לו מת אסרה עליו התורה לצאת מהמקדש.

ונחלקו הרמב"ם והרמב"ן אם האמור "לא יצא... ולא יחלל" מלמד שעובר על שני לאוין אם יצא באיסור - לרמב"ן, או רק על לאו אחד של "לא יצא", ואם יצא חילל את עבודתו - זו תוצאה שלילית מהתנהגותו, לרמב"ם.

כך מובא בצוואת הריב"ש: "ויחשוב שאני רוצה תמיד לעשות לו נחת רוח ולעבוד אותו, ותמיד יהיה מחשבתו דבוקה בעולם העליון בו יתברך. והוא פירוש הפסוק 'ומן המקדש לא יצא', וכשיאריך לדבר מענייני העולם הזה יהיה מחשבתו שהוא הולך מעולם העליון למטה, כאדם שהולך מביתו ולחוץ ודעתו לחזור תיכף, ובעת ההליכה חושב מתי יחזור לביתו. כך יחשוב תמיד בעולם העליון ששם ביתו העיקר הבורא יתברך, אף בעת שהוא מדבר בענייני העולם הזה, ויחזור תיכף לדבוק בראשון."

כך מבואר ב"תפארת שלמה" (פרשת כי תשא): "הציווי על הכהנים 'לנפש לא יטמא בעמיו', כי החיצונים מתאווים לאחוז בגבול הקדושה ולחטוף השפע והחסד שיורד ע"י הכהנים, לכן צריך שמירה מהם. הכהן הגדול שמדריגתו יתירה, כי כל החסדים עוברים על ידו, צריך עוד יותר שמירה בבחינת אור המקיף, לכן נאמר בו: 'על כל נפשות מת לא יבוא ומן המקדש לא יצא'. לא יצא מן המקדש כלל השפע החוצה, ולא יחלל את מקדש אלקיו שלא יבוזו זרים מצד הקדושה, כי נזר משחת אלקיו עליו. פירוש, הקדושה יהיה בבחינת צמצום ושמירה מהחיצונים."

מעובד מתוך ספרו של הרב "נדב המור" עמ' 380 והלאה

שדבר לא נאמר במפורש לגבי החטאת, יצאה זו לשריפה.

בדרך הדרש נאמר: "וַיִּדְבַר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אֵיתָמָר בְּנֵי הַנוֹתְרִים קָחוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַנוֹתֵר מֵאִשֵּׁי ה'". בניו של אהרן הם הנוותרים מאשי ה', כשם שהמנחה נותרה מאשי ה'. בניגוד לאהרן שרואה את מה שקרה כפגם בו, משה רואה זאת דווקא כביטוי למעלות של נדב ואביהוא: "הוא אשר דבר וגו' - היכן דבר ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי" (שמות כט מג). אל תקרי בכבודי אלא במכובדי. אמר לו משה לאהרן אהרן אחי יודע היית שיתקדש הבית במידועי של מקום והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני ומך.

הדבר מבחיל לאמורו, אך נראה שמשה, לגודל מעלתו, הופך את חטאם של נדב ואביהוא, למעשה של קידוש ה', וכאילו התקדש המשכן בנפשות שעלו השמימה כקורבן - בקרבנם לפני ה' וימותו. אלעזר ואיתמר הם הנוותרים מאשי ה', וראויים לאכול את המנחה הנותרת, את השלמים, ואפילו את בשר חטאת העם. אין כאן עמידה נוקשה של משה, איש הדין וההצמדות להלכה בכל מחיר, לעומת אהרן, איש החסד והרגש, איש שמסתכל גם על קליטת הדברים במציאות החיים, אלא אהבה גדולה שיש למשה לאהרן ובניו וכבוד גדול שהוא רוחש כלפיהם, הם שהביאו אותו למחשבה שאין כל בעיה באכילת החטאת על ידי אהרן ובניו. וענוהו גדולה, התבטלות וקבלת הדין, הביאה את אהרן ובניו שלא לאכול אותה. ונראה שלא בכדי, לא קיבל משה ציווי מפורש לגבי אכילת שעיר החטאת. גלגלה ההשגחה שיבואו לידי ביטוי שתי הבחינות: הן הסנגוריה הגדולה והאהבה של משה לאהרן ובניו, והן ענוותנותם ורגישותם של האחרונים.

נדב ואביהוא הקריבו אש זרה אשר לא ציווה אותם, ובכך חטאו ומתו. אהרן, אלעזר ואיתמר בניו הנוותרים, נמנעו על דעת עצמם, מלאכול את שעיר החטאת, הוציאוהו לשריפה, וכאן הדבר התקבל, כיוון שנבע מענוהו: "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו".

מתוך שיעור שהועבר בכ"א אדר ב' תשס"ה
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

